

NBS – Múzeum mincí a medailí Kremnica
pozýva na výstavu

POD BETLEHEMSKOU HVIEZDOU

7. 12. 2022 – 31. 1. 2023 • galéria NBS – MMM

Štefánikovo nám. 33/40, Kremnica

Vianoce sú duchovné sviatky lásky a pokoja. Tradícia vianočných sviatkov, ich zvyky a rituály sú neoddeliteľnou súčasťou našej kultúry a duchovného kultúrneho dedičstva. Sú neodmysliteľnou súčasťou našej histórie a preto je dôležité pripomínať si ich význam a dôležitosť.

Už niekoľko storočí patrí betlehem ako zobrazenie biblického príbehu o narodení Ježiša Krista k súčasťam Vianoc. Názov sa odvodzuje od mesta Betlehem, kde sa podľa Nového zákona narodil v maštali Ježiš Kristus. Betlehemska hviezda všetkým zvestovala, že sa práve narodil syn Boží.

Medzi prvými, ktorí sa prišli pokloniť budúceму Spasiteľovi, boli pastieri z blízkeho okolia a potom sa poponáhľali uctiť si Jezuliatko traja králi z východu – Gašpar, Melichar a Baltazár. Základ betlehemu tvorí dieťaťko ležiace na slame v jasličkách, pri ktorom stoja či sedia jeho matka Panna Mária, svätý Jozef a dieťaťko svojim dychom zohrievajú osol a vôl. Postupne sa k výjavu pripájali ďalšie postavy, najprv Traja králi. Neskôr, ako sa betlehemy rozšírili z Talianska do Európy, sa ich súčasťou stali aj zobrazenia regionálnych špecifík ako zvyky, tradície, oblečenie či remeslá. Popri kostolných sa stali obľúbenými aj betlehemy v domácnostiach, postavy sa postupne zmenšovali až do podoby malých sošiek. Na našom území začína masové rozšírenie menších betlehemov do domáceho prostredia od 18. storočia. Drevené betlehemy pre domáce prostredie sa vyrábali najmä v baníckych oblastiach Slovenska, dovážali sa tiež z územia Čiech a Nemecka. Počas vianočných sviatkov bývali na jednom mieste v izbe. Známe boli predovšetkým z Banskej Štiavnice, ktoré patria v zbierkach múzeí na Slovensku k najstarším. Okrem nich boli rozšírené betlehemy prenosné, využívané pri obchôdkach, s ktorými chodievali betlehemci do domácností. Dodnes patria betlehemy k tradičným znakom slovenských Vianoc v katolíckych domácnostiach, aj keď rozhodne nie v takej miere ako v minulosti.

Na vianočnej výstave **Pod betlehenskou hviezdou** predstavuje NBS – Múzeum mincí a medailí Kremnica výnimočný výber historických a ľudových betlehemov z územia Slovenska, prevažne z oblasti Kremnice, Sv. Antona, Banskej Štiavnice, Hodruše-Hámrov, Banskej Belej, Štefultova, Hlohovca a Martina.

Na výstave je prezentovaných 23 betlehenských celkov. Sú to klasické orientálne betlehemy, no väčšinu tvoria betlehemy kompozične situované do konkrétneho regiónu. V prostredí salaša je umiestnená Božia rodina, no objavujú sa aj banícke motívy. Jednotlivé artefakty sú vyrobené z rozmanitých materiálov - dreva, papiera, textilu, šúpolia, hliny a sadry. Časovo pokrývajú obdobie od druhej polovice 19. storočia do 60-tych rokov 20. storočia. Najmladší z vystavených

betlehemov je z roku 2008. Vystavené betlehemy pochádzajú z fondov Múzea mincí a medailí v Kremnici, Slovenského banského múzea v Banskej Štiavnici, Vlastivedného múzea v Hlohovci a Slovenského národného múzea v Martine a zo súkromných zbierok.

Výstava bude verejnosti prístupná **vernisažou v stredu 7. decembra 2022 o 16:00 h.**

Súčasťou vernisáže bude hudobné vystúpenie detského folklórneho súboru Dukátik zo ZUŠ Kremnica a ukážky tvorby drevených figúrok predvedie ľudový rezbár Alojz Patsch.

Výstava **potrvá do 31. januára 2023.**

Výstava bude otvorená: utorok – sobota / 9:00 – 16:00 h

Jednotné vstupné na výstavu: **0,50 €**

Pri zakúpení vstupenky minimálne do troch expozícií Múzea mincí a medailí je návšteva výstavy grátis.